

ASIA NRO 36
ASIA NRO 37
ASIA NRO 38
Eriävä mielipide

Jätän päätökseen eriävän mielipiteen.

Katson, ettei Huso-Pöylän tuulivoimaloiden rakentamislupia olisi tullut myöntää esitetyllä selvitysaineistolla. Asia olisi tullut palauttaa valmisteluun lisäselvitysten hankkimista varten.

Kyse ei ole siitä, etteikö alueella olisi voimassa oleva tuulivoimayleiskaava. Kaava ei kuitenkaan poista rakennuslupaviranomaisen velvollisuutta arvioida, täyttyvätkö rakentamisluvan edellytykset juuri nyt käsiteltävänä olevien hakemusten, teknisten tietojen, selvitysten ja muuttuneiden olosuhteiden perusteella. Lautakunnan tehtävä ei ole toimia kaavan perusteella automaattisena hyväksymiselimenä, vaan arvioida, onko luvan myöntämisen oikeudellinen ja tosiasiallinen selvityspohja riittävä.

1. Selvitysaineisto on pääosin vanhentunutta

Hankkeen keskeinen luontoselvitysaineisto perustuu edelleen suurelta osin vuosina 2012–2013 laadittuihin selvityksiin. Selvitysten laatimisesta on kulunut yli kymmenen, 14 vuotta. Tänä aikana alueen luonnonolosuhteissa on tapahtunut olennaisia muutoksia, muun muassa hakkuita, liito-oravakohteen häviäminen, susireviirin muodostuminen sekä uusia havaintoja alueen luontoarvoista.

Rakennuslupavaiheessa olisi tullut varmistua siitä, että selvitykset ovat ajantasaisia ja riittäviä nimenomaan rakentamisluvan myöntämisen hetkellä. Tätä velvollisuutta ei voida sivuuttaa sillä perusteella, että alueella on aiemmin hyväksytty yleiskaava.

Korkein hallinto-oikeus on viimeaikaisessa oikeuskäytännössään korostanut, että tuulivoimahankkeissa vanhoihin selvityksiin ei voida tukeutua sellaisenaan, jos olosuhteet ovat muuttuneet tai jos vaikutuksia ei voida enää luotettavasti arvioida.

2. Liito-oravaselvityksiin liittyy olennaisia epävarmuuksia

ELY-keskuksen antaman selvityksen mukaan vuoden 2012 luontoselvityksessä tunnistettu liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka on myöhemmin hakattu vuosina 2018–2019. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kyseinen hakkuu on ollut luonnonsuojelulain vastaista toimintaa ja luonnonsuojelurikkomus. ELY on lisäksi todennut, ettei hakkuuseen ole haettu eikä myönnetty poikkeuslupaa.

Vaikka ELY-keskus on arvioinut, etteivät kyseiset hakkuut ole suoranaisesti liittyneet Huso-Pöylän tuulivoimahankkeeseen, tämä ei poista asian merkitystä rakennuslupaharkinnassa. Olennaista on, että alueen luonto-olosuhteet eivät enää vastaa vuoden 2012 selvitysten tilannetta.

Lisäksi Pöyryn luontoselvityksen (vuodelta 2012) liito-oravaselvitykset eivät ole olleet riittävän kattavia. Lausunnon mukaan selvityksistä ei ilmene, mitä alueita on tutkittu ja mitä ei, eikä selvitystä voida tältä osin luotettavasti toistaa. Tällöin rakennuslupaharkinnassa olisi tullut edellyttää ajantasainen ja kattava uusi liito-oravaselvitys ennen lupien ratkaisemista.

3. Susivaikutuksia ei ole voitu sivuuttaa rakennuslupavaiheessa

Rakennuslupaharkinnassa on tullut ottaa huomioon se, että Paimion susireviiri ja siihen liittyvät vaikutukset ovat olleet viranomaisten tiedossa ennen päätöksentekoa.

Rakennuslupaharkinnassa olisi tullut ottaa huomioon, että alueelle on kaavan hyväksymisen jälkeen muodostunut susireviiri. Kyse on olennaisesta olosuhdemuutoksesta suhteessa kaavavaiheen lähtötietoihin. Vaikka suden suojelustatus on muuttunut vuonna 2025, rakennuslupaviranomaisen velvollisuus arvioida käytettävissä olevien luontoselvitysten ajantasaisuus ja riittävyys ei ole poistunut. Asiassa jää epäselväksi, millä perusteella on voitu varmistua siitä, että hankkeen vaikutukset suden reviirin toiminnallisiin edellytyksiin on selvitetty riittävällä tavalla.

Korkein hallinto-oikeus on nimenomaisesti todennut, että suden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelu tulee ottaa huomioon rakennuslupia myönnettäessä. Tämän vuoksi rakennuslupaviranomainen ei voi perustellusti vedota siihen, että susivaikutukset olisi lopullisesti ratkaistu kaavavaiheessa, jos alueen susitilanne on muuttunut ja uutta tietoa on ollut käytettävissä rakennuslupia ratkaistaessa.

Asiassa jää epäselväksi, millä selvityksillä on varmistettu, ettei rakentaminen heikennä suden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja tai reviirin toiminnallisia edellytyksiä.

4. Vesitalous-, pienvesi- ja pohjaolosuhteita ei ole selvitetty riittävästi

Erityisen ongelmallisena pidän WT4:n ja WT5:n alueita. Maastokatselmuksessa havaittiin WT4:n läheisyydessä kirkasvetinen lampi. Rakentamissuunnitelmien ja asemapiirrosten perusteella lampi sijoittuu voimalan nosto- ja asennusalueen sekä siihen liittyvien maanrakennustöiden välittömään vaikutuspiiriin.

Rakennuslupa-aineistossa ei ole esitetty erillistä hydrologista selvitystä, vesitalousselvitystä, pintavesiselvitystä, pohjavesiselvitystä, hulevesiselvitystä, valuma-alueanalyysiä tai muuta asiantuntijaselvitystä, jonka perusteella voitaisiin luotettavasti arvioida rakentamisen vaikutuksia lampiin, puroihin, suoalueisiin, ojituksiin, valumareitteihin tai Myllytyryn puron valuma-alueeseen.

Huso–Pöylän alueella on lampia, puroja ja kosteikkoja sekä niiden lähivaluma-alueita, joille useita voimalapaikkoja on sijoitettu. Alueen pintavesiin liittyviä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien potentiaalisia elinympäristöjä ei ole selvitetty riittävästi.

Kun rakentaminen edellyttää laajoja maanrakennus-, perustamis-, kuivatus-, louhinta- ja tiejärjestelyjä, vesitalouden ja pohjaolosuhteiden selvittäminen on rakennusluvan ratkaisemisen kannalta olennainen kysymys. Tällaisia vaikutuksia ei voida jättää myöhempään aloituskokoukseen tai toteutussuunnitteluun, jos ne voivat vaikuttaa luvan myöntämisen edellytyksiin.

5. Perustamistapa ja pohjaolosuhteet ovat jääneet epäselviksi

Hakemusasiakirjojen liitteenä on ainoastaan vuonna 2015 laadittu alustava perustamistapalausunto. Ajantasaisia voimalakohtaisia pohjatutkimuksia tai lopullisia perustamistapasuunnitelmia ei ole esitetty.

Tämä on olennainen puute erityisesti siksi, että kyse on erittäin korkeista, raskaista ja vaativaa perustamista edellyttävistä rakennelmista sekä vesitaloudellisesti herkistä rakennuspaikoista. WT4:n ja WT5:n osalta perustamistavalla, louhinnalla, täytöillä, kuivatusjärjestelyillä ja maansiirtotöillä voi olla suora vaikutus alueen pienvesiin, lampiin, suoalueisiin, valumareitteihin ja pohjaolosuhteisiin.

Rakennuslupaviranomaisen olisi tullut ennen lupien myöntämistä varmistua siitä, että rakennuspaikkojen pohjaolosuhteet ja perustamisen vaikutukset on selvitetty riittävällä tavalla. Tätä ei voida jättää yksinomaan myöhemmän toteutussuunnittelun varaan, jos selvitysten puuttuminen voi vaikuttaa luvan myöntämisen edellytyksiin.

6. Tv-alueiden ylityksiä ei ole arvioitu riittävällä tavalla

Asemapiirustuksista ilmenee, että useiden voimaloiden roottorien pyyhkäisyalueet ulottuvat osayleiskaavassa osoitettujen tv-alueiden ulkopuolelle. Hakijan laatimissa piirustuksissa ylitykset on nimenomaisesti merkitty.

Kyse ei ole yksittäisestä pienestä teknisestä poikkeamasta, vaan useita voimaloita koskevasta toteutustavasta. Tällöin poikkeamisten vaikutuksia olisi tullut arvioida kokonaisuutena. Päätöksistä ei ilmene, miksi näitä poikkeamia on pidetty vähäisinä eikä sitä, miten rakentamislain 57 §:n mukaiset poikkeamisen edellytykset on arvioitu.

Korkein hallinto-oikeus on korostanut, että poikkeamissäännöksiä ei tule tulkita laajentavasti. Tästä syystä tv-alueiden systemaattiset ylitykset olisi tullut käsitellä erityisen huolellisesti ja niiden vaikutukset kaavan toteuttamiseen, luonnonarvoihin ja ympäristöön olisi tullut arvioida selkeästi.

7. Ympäristöluvan tarvetta ei ole arvioitu riittävästi

Hankkeen ympäristöluvan tarve on ollut esillä jo aiemmin. Paimion kaupungin viranhaltija on vuonna 2022 katsonut, että ympäristöluvan tarve tulee arvioitavaksi ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin perusteella.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisukäytännössään korostanut, että ympäristöluvan tarve voi syntyä jo silloin, kun toiminnasta saattaa aiheutua naapuruussuhdelain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Haitan varmaa toteutumista ei siis tarvitse osoittaa.

Hankkeessa on esitetty meluun, väkkeeeseen, asumisviihtyvyyteen, maisemaan ja ympäristövaikutuksiin liittyviä epävarmuuksia. Tästä huolimatta rakennuslupamenettelyssä ei ole riittävästi arvioitu, edellyttääkö hanke ympäristölupaa ennen rakentamislupien myöntämistä.

8. Lautakunnan tiedonsaanti ja päätöksenteon tietopohja

Lautakunnan jäsenillä tulee olla käytössään kaikki sellaiset asiakirjat ja selvitykset, jotka ovat olennaisia asian ratkaisemiseksi. Kuntalain 83 §:n mukainen luottamushenkilön tiedonsaantioikeus korostuu erityisesti silloin, kun kyse on poikkeuksellisen merkittävästä hankkeesta, johon liittyy laajoja ympäristö-, luonto-, vesitalous- ja rakennusteknisiä vaikutuksia.

Katson, ettei lautakunnalle ole toimitettu riittävää, selkeää ja ajantasaista kokonaisaineistoa, jonka perusteella rakentamislupien edellytykset olisi voitu arvioida luotettavasti. Osa olennaisista tiedoista on jäänyt kysymysten, lisäselvitysten ja jälkikäteisten vastausten varaan.

Päätöksenteko ei voi perustua siihen, että keskeiset tiedot selvitetään vasta aloituskokouksessa tai myöhemmässä toteutussuunnittelussa, jos kyseiset tiedot ovat olennaisia luvan myöntämisen edellytysten kannalta.

Lautakunnan käsittelyn aikana jäsenten oli toistuvasti pyydettävä puuttuvia asiakirjoja, korjauksia virheellisiin aineistoihin sekä täsmennyksiä rakentamisluvan kannalta keskeisiin tietoihin. Kaikkiin kirjallisesti esitettyihin kysymyksiin ei saatu yksiselitteisiä vastauksia ennen asian ratkaisemista. Tämä osoittaa, ettei päätöksenteon tietopohja ollut valmistelun aikana riittävän selkeä, kattava eikä virheetön.

Hallintolain 31 § edellyttää viranomaiselta asian riittävää ja asianmukaista selvittämistä ennen ratkaisun tekemistä. Katson, että asiassa jää perusteltu epäily siitä, onko tämä velvollisuus täyttynyt.

9. Rakennuslupaharkintaa on siirretty myöhempään aloituskokousvaiheeseen

Rakennuslupakäsittelyn aikana rakennusvalvonnalta saatujen vastausten perusteella on käynyt ilmi, ettei kaikkia rakentamisen toteuttamisen kannalta keskeisiä tietoja ole ratkaistu rakennuslupavaiheessa. Rakennusvalvonnan mukaan esimerkiksi perustamistapa tarkentuu

vasta myöhemmässä suunnittelussa voimalakohtaisten pohjatutkimusten, geoteknisten selvitysten ja perustussuunnittelun perusteella.

Pidän menettelyä ongelmallisena erityisesti WT4:n ja WT5:n osalta, koska rakennuspaikkojen pohjaolosuhteet, perustamistapa, maanrakennusratkaisut, kuivatusjärjestelyt ja mahdollinen louhinta voivat vaikuttaa suoraan alueen vesitalouteen, pienvesiin, valumareitteihin, lampiin ja suoalueisiin.

Rakentamisluvan tarkoituksena on ratkaista luvan myöntämisen edellytykset. Lupaharkintaa ei voida siirtää myöhempään aloituskokousvaiheeseen silloin, kun kyseiset tiedot voivat vaikuttaa itse luvan myöntämisen edellytyksiin.

Viranomaisen selvittämisvelvollisuus ei koske ainoastaan sitä, että asiakirjoja on olemassa, vaan myös sitä, että päätöksentekijöillä on tosiasiallinen mahdollisuus perehtyä oikeaan, täydelliseen ja olennaiseen aineistoon ennen asian ratkaisemista.

10. Päätöksenteon aineistossa ilmenneet puutteet ja virheet

Lautakunnan käsittelyn aikana ilmeni, että päätöksentekijöille toimitettu rakennuslupa-aineisto oli osin puutteellista ja osin virheellistä.

Alkuvaiheessa lautakunnan käytettävissä olivat vain yhden voimalan rakennuslupahakemus, asemapiirros ja lentoestelupa. Muiden käsiteltävien voimaloiden asiakirjat puuttuivat. Kun puutteesta huomautettiin, lautakunnalle toimitettiin täydennetty aineisto. Tässäkin aineistossa ilmeni virheitä, koska useiden voimaloiden asiakirjoina oli toimitettu väärää voimalaa koskevia rakennuslupahakemuksia, asemapiirroksia tai muita asiakirjoja.

Näin ollen lautakunnan jäsenillä ei koko valmistelun aikana ollut käytettävissään virheetöntä ja täydellistä voimalakohtaista aineistoa. Tämä on olennaisesti vaikeuttanut mahdollisuutta arvioida rakennuslupien edellytyksiä sekä hankkeen vaikutuksia voimalakohtaisesti.

Kun kyse on laajasta ja ympäristövaikutuksiltaan merkittävästä tuulivoimahankkeesta, tulee päätöksenteon perustua oikeisiin, täydellisiin ja ajantasaisiin asiakirjoihin. Päätöksentekoa ei voida pitää hallintolain 31 §:n mukaisesti riittävästi selvitettyä tilanteessa, jossa lautakunnan jäsenille toimitetussa aineistossa on ollut olennaisia puutteita ja virheitä.

Kokonaisuutena arvioiden jää perusteltu epäily siitä, onko asian valmistelu täyttänyt hallintolain 31 §:n mukaisen selvittämisvelvollisuuden sekä hyvän hallinnon vaatimukset.

11. Johtopäätös

Edellä mainituilla perusteilla katson, ettei rakentamislupien myöntämisen edellytysten täyttymistä ole voitu todeta riittävän luotettavasti.

Asiassa on jäänyt olennaisia epäselvyyksiä muun muassa luontoselvitysten ajantasaisuuteen, liito-oravan ja suden suojeluun, vesitalouteen, pienvesiin, pohja- ja perustamisolosuhteisiin, tv-alueiden ylityksiin, ympäristöluvan tarpeeseen sekä päätöksenteon tietopohjan puutteisiin liittyen.

Koska edellä mainitut seikat ovat rakentamislupaharkinnan kannalta olennaisia, asia olisi tullut palauttaa valmisteluun ajantasaisten lisäselvitysten hankkimista ja puutteellisten sekä virheellisten asiakirjojen täydentämistä varten.

Tämän vuoksi en voi yhtyä päätökseen rakentamislupien myöntämisestä.

Sari Murto

Paimion ympäristölautakunnan puheenjohtaja